

آغاز برنج کاری در مازندران
با مهاجرت کشاورزان هندی

سعید یحیی زاده

۱۴۰۰

سرشناسه	: یحیی زاده، سعید، ۱۳۴۵
عنوان و نام پدیدآور	: آغاز برنج کاری در مازندران با مهاجرت کشاورزان هندی/ سعید یحیی زاده
مشخصات نشر	: قائمشهر: انتشارات استادان اندیشه، ۱۴۰۰
مشخصات ظاهری	: ۱۴۶ص. مصور(رنگی)، جدول، نمودار: ۵/۱۴×۵/۲۱س م
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۹۹۷۵۴-۵-۷
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۱۴۸
موضوع	: شالی کاری - ایران - مازندران
موضوع	: Rice farming - Iran - Mazandaran (Province)
رده بندی کنگره	: GT5899
رده بندی دیویی	: ۳۹۸/۳۶۸۴۹
شماره کتابشناسی ملی	: ۸۳۰۲۴۳۰

آغاز برنج کاری در مازندران با مهاجرت کشاورزان هندی

مؤلف:	 سعید یحیی زاده
ناشر:	 انتشارات استادان اندیشه
طراح جلد:	 عبدالرضا موسوی دارابی
عکس پشت جلد:	 شاهین نجدی
نوبت چاپ:	 اول - ۱۴۰۰
شمارگان:	 ۱۰۰۰ نسخه
قیمت:	 ۶۵۰.۰۰۰ ریال
شابک:	 ۹۷۸-۶۰۰-۹۹۷۵۴-۵-۷

حق چاپ و نشر محفوظ است.

نشانی: مازندران، قائمشهر، خیابان ساری، مهمانسرا ۱۰ (بیستمتری چشمه) - جنب سوپر اکسیر

تلفن: ۰۹۰۲۰۹۰۲۴۶۸ Email: ostadaneandisheh.pub@gmail.com

فهرست مطالب

مقدمه.....	۱۳
------------	----

فصل اول - برنج کاری

آغاز کشت برنج در مازندران:.....	۲۲
چکیده‌ای از پیشینه‌ی برنج کاری در جهان:.....	۲۴
کشت برنج در استان مازندران:.....	۲۶
معرفی برنج.....	۲۷

فصل دوم - مراحل برنج کاری

از آغاز شخم زنی شالیزار تا برداشت شالی و خرمن کوبی:.....	۳۳
خزانه برنج.....	۳۳
شخم‌زنی:.....	۳۸
وسایل شخم‌زنی در گذشته.....	۳۹
مرحله نشا (نشاکاری):.....	۴۱
کایر:.....	۴۳
وجین:.....	۴۴
پنجه زدن آب:.....	۴۵
حمله آب دوزک به برنج:.....	۴۶
ترانه‌ها و نواهای زیست بومی در لابلاي کار و برزیگری.....	۴۶
اصطلاحات از مرحله وجین تا درو کردن.....	۴۸
مرحله درو کردن.....	۴۹
برداشت شالی:.....	۵۱
خوشه چینی.....	۵۲
آماده کردن خرمن:.....	۵۳

۵۶.....	چاربیداران:
۵۷.....	مرحله خرمن کوبی (کرزنی).....
۵۷.....	خرمن کوبی:
۵۹.....	پایان خرمن کوبی:
۵۹.....	میر شکارها: (میرشکار).....
۶۰.....	آئین دعای باران (شلام بستن).....
۶۱.....	وعده سر خرمن:
۶۲.....	جشن عروسی:

فصل سوم - واژه‌ها و کلمات سنسکریت رایج در زبان مازندرانی

۶۸.....	واژه‌های رایج:
---------	----------------

فصل چهارم - خاطره و حرده حکایت

۱۰۴.....	مناظره پشول با بینج (دیالوگ آب ووزک با شالی).....
----------	---

فصل پنجم - ضرب‌المثل و علاقمندی مردم مازندران به برنج

فصل ششم - طبقه‌بندی کلمات و اصطلاحات مازندران بر حسب پرندگان و حیوانات

۱۴۶.....	منابع:
----------	--------

مقدمه

شرایط زندگی انسان معاصر نسبت به سده‌های پیشین، در همه‌ی سویه‌ها و رویه‌ها، از امکانات و تجهیزات پزشکی و درمان گرفته تا تولیدات و عرضه‌ی مواد غذایی؛ و از مسافرت و جابجایی‌های انسانی گرفته تا حمل و نقل کالاها و اجناس، به شکلی کلی تغییر یافته و به سخنی دیگر می‌توان گفت در عصر مدرن، حیات آدمی توأم با سهولت و رفاه گشته که آن نیز مدیون و مرهون پیشرفت‌های تکنولوژیکی در عصر کنونی و جنبش‌های پیگیر دانشمندان عصر جدید بوده است. با اینهمه بشر همچنان کوشش دارد به دانش گسترده تری دست پیدا کند تا بواسطه‌ی به خدمت گرفتن ابزارها، نه تنها از رفاه‌دگی و خستگی جسم انسان بکاهد، بلکه افزون بر این، در پی تعالی بخشیدن به اندیشه و روح انسانی ست. اما باید همواره در خاطر سپرد که این پیشرفت مدرنِ امروزین، مرهون استقامتِ پیشینیان ما در شرایط زندگی سخت و طاقت فرسای دوره‌های زمانی پیش از ما بوده است. پس بر ما ست که همواره داشته‌ها و میراث‌های فرهنگی بجای مانده از نسل‌های پیشین که بنیان و زیرساختِ زیستنِ انسان امروز - در بسیاری از ابعاد- به شمار می‌آیند را ارج نهیم و در یاد نگهداریم، تا ارزشهای کارا و سودمندش به مرگ نیوندند.

بزرگان دانش و حکمت همچون زکریای رازی؛ حکیم خیام نیشابوری؛ پزشک و فیلسوف نامدار ابن سینا و نیز زبندگانِ ادب سرزمین نازنین ما ایران همچون حکیم فردوسی توسی، مولانا جلال‌الدین بلخی، سعدی شیرین سخن و حافظ

شیرازی و شماری دیگر از دانشمندان و ادیبانی که اندیشه‌هایشان زمینه ساز رشد فکری دانشمندان امروزی و ای بسا آیندگان بوده و خواهند بود، موجبات مباحثات ایرانیان را در جهان فراهم آورده تا اهالی این سرزمین را از جمله‌ی فرهنگ محور و متمدن‌ترین ملت‌ها و هنرمندان جهان بشناسانند. چندانکه در فرهنگ لغت کشورها در ۵۰ زبان رایج دنیا با استناد به واژه پرسپولیس، سرزمین ایران را مهد تمدن و هنر می‌خوانند و می‌انگارند. با چنین پشتوانه‌ی میراث فرهنگ و تمدنی ریشه دار نباید گذشته را فراموش کنیم و بگوییم دیگر به آن احتیاجی نداریم بلکه ضروری ست، نه تنها برای پاسداشت و نگهداری مرده ریگ پیشینیان، بلکه به منظور تداوم بخشیدن به دستاوردهای فرهنگی گذشتگان آن را بی‌کم و کاست ثبت و طبقه‌بندی نماییم تا با مقایسه‌ی ازمه‌ی پیشین با شرایط و جایگاه فرهنگی کنونی میزان رشد فکری و توسعه دانش بشری را به نیکویی فهم کنیم و بر شالوده‌ی آن مصالح فرهنگ و تمدن ویرسال، نوآوری‌های راهبردی را علاوه بر کاربردهای امروزی به بهترین شکل و شیوه طراحی نموده و در زیستن معاصر، چیدمان نماییم.

گفته‌ای از قدمای تبری زبانان می‌گوید:

قدیم گپ، غم تازه ایارنه، قدیم یار، عشق تازه ایارنه!

ææægāēĀĒàèēōšššQq)

(Qadimē ġap qamē tāze Ēyārne Qadime Yār Êşqe tāze èyārne)

بدین معنا که: «بازگفتنِ بگو مگوهای کهنه، دلتنگی و اندوه به بار می‌آورد؛ اما

یارِ قدیمی، عشقی نو رقم می‌زند!» و مصداق این ضرب المثل تبری زبانها، همانا

سرشت و ریشه‌ی افراد این قوم ست که همچون یاری دیرین، حضورش در زندگی

اهالی این اقلیم، عشقی تازه به سرزمین و نیاکان در جان و اندیشه‌ی‌شان پدید

می‌آورد. از طرفی یاد آوری خاطرات قومی گذشته که همگی آنرا شریک و

همبازند سبب ایجاد عشق و صفا و همدلی و صمیمیت افراد جامعه می‌گردد. از